

DAĞLI

Nefesleri adlı eserinde Abdal Musa, Kaygusuz Abdal, Muhyiddin Abdal, Yemîni Baba, Hayretü Baba, Perişan Baba elde edilen menakib-nâme ve şiirleriyle tanıtılmaktadır, *İstanbul Mahalle Bekçilerinin Destan ve Mani Katarları*'nda ise İstanbul tarihinde önemli bir teşekkül olan İstanbul Mahalle bekçilerinin derlenen destan ve manilerinden meydana gelmiştir. Bu destan ve maniler, derleyicisinin ifadeyle; "150, 200 yıl önceki İstanbul'un hem yaşayışını, hem halk duygularını İstanbul Türkçesiyle ifade eden asil ve canlı levhallerdir.". **Eserleri:** *Bektâşî Tomarı ve Nefesleri* (İst. 1935), *Bektâşî Edebiyatından Kaygusuz Abdal Hayatı ve Eserleri* (İst. 1939), *Bektâşî Edebiyatından Tokatlı Gedâyî Hayatı ve Eserleri* (İst. 1943), *İstanbul Mahalle Bekçilerinin Destan ve Mani Katarları* (İst. 1948).

Kay.: MK Arv. ♦G. DURAL

DAĞLI, Nevzat (1947-): Şair. Karaman'da doğdu. İlk ve ortaokulu Karaman'da okudu. 1972 AÜ Eğitim Fakültesinden mezun oldu. AÜ İltişim Fakültesinde öğretim görevlisi olarak çalıştı. **Eseri/Şiir:** *Saman Dumanı* (Ank.1996).

Kay.: A. Uysal, *Karaman Şairleri Antolojisi*, Karaman 1997, s.391. ♦ N. ÜNVER

DAĞLI, Seyfeddin (1921-1983): Azerbaycan oyun yazarı, gazeteci. Tam adı Dağlı Seyfeddin Êliağa oğlu Abbasov'dur. Abşeron bölgesinin Hızı kentinde doğdu. Bakû'da N. Narimanov adını taşıyan Endüstri Meslek Okulunda öğrenim gördü. 1941-1956 yılında Kızıl Ordu'da hizmet verdi. 1956'da Azerbaycan Devlet Ra'yo Yayın Kurulunun editörlüğünü, daha sonra Bakû Televizyon stüdyosunun müdürlüğünü yaptı. 1959-1976 yılları arasında mizah dergisi *Kirpi*'nin editörü oldu. 1930 yılının sonlarına doğru edebiyat faaliyetlerine başladı. İlmî eser, hikâye ve kusurları kötülleyen yazılara yer verdi. Sanatında mizah üslubu önemli yer tutmaktadır. **Eserleri/Çocuk hikâyesi:** *Deniz Keşfiyatçısı* (Bakû 1948), *Neft Merkezi* (Bakû 1950)), *Meş'el* (Bakû 1950), *Hekâyeler* (Bakû 1955), *Sabigler* (Bakû 1958), *Bahar Oğlu* (Bakû 1962,1970), *Göyçek Oğlan* (Bakû 1964), **Hikâye-Roman:** *Keçil Gapısı* (Bakû 1968), *Şirin Duz Manzumesi* (Bakû 1988), *Verkülaga ve Abseteli* (Bakû 1966), *İpek Gül* (Bakû 1971), *Yaylag Gaygıları* (Bakû 1974), *Aldada Bilmezsen* (Bakû 1977), *Adam Yalan Danışmaz* (Bakû 1978), *Şakerliler* (Bakû 1978), *Meş'el Yanır* (Bakû 1985), *Şirin Duz* (Bakû 1988). **Piyes:** *Adı Senin Tadı Benim* (Bakû 1963), *Aydınlığa Doğru* (1965), *Eviniz*

Kutlu Olsun (Bakû 1971), *Téze Gelin* (Bakû 1975), *Kölgeler Pıncıdaşır* (Bakû 1976), *Bekarcılık Kontoru* (Bakû 1977).

Kay.: *Seçkin Eserler*, 2 c., Bakû 1992: AY s.428-429. ♦ A.BAĞIROV

DAĞLI Mustafa (17.yy.): Halk şairi. Âşık Ömer'in Şairnâmesi'nde Dağlı Mustafa'dan "Nice şâirlerin Dağlı Mustafa kopardı sözünün tozu dumanı" mısraında bahsedilir. Sun'înin Şairnâmesi'nde de "Dağlı Mustafa'nın sözi halınca" mısraından şairin 17.yy. şairleri arasında itibarlı bir yere sahip olduğu ortaya çıkmaktadır. S. N. Ergun, bu şairin Kul Mustafa olabileceği ihtimali üzerinde durmaktadır.

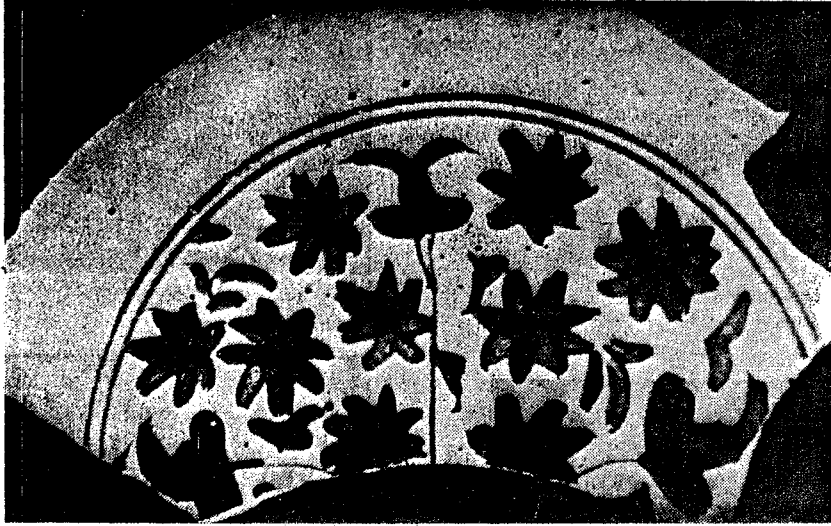
Kay.: *TDEA 2/184, TŞ 3/1118*; Şükrü Elçin, "Şairnâmeler ve Sun'înin Şairnâmesi", *Halk Edebiyatı Araştırmaları*, Ank. 1977, s. 282-289; S. N. Ergun, *Âşık Ömer Hayatı ve Şiirleri*, İst. 1936, s. 437-438; Doğan Kaya, *Şairnâmeler*, Ank. 1990, s. 26-29; 45; *TŞ 3/1118-1119*. ♦Yaz.Krl.

DAĞLIOĞLU, Hikmet Turhan (1900-26.11.1977): Yazar. Suriye'de Deyrızor kasabasında doğdu. İlk ve orta öğrenimini Deyrızor'da yaptı. 1916-1919 arasında Budapeşte Yüksek Sanatlar okulunda okudu. Tanınmış folklorcu İgnas Kunoş'un derslerine girdi. Bu dersler bütün çalışmalarında yol gösterdi. 1919'da Türkiye'ye döndü. İznik, Adapazarı, Mudurnu ve Bolu'da ilköğretim öğretmeni yaptı. Kurtuluş Savaşına katıldı. Gaziantep Sultanîsi'nin ilk kısmına, Isparta İdadîsine Türkçe öğretmeni oldu (1923). 1926'da Karesi Ortaokulu, daha sonra da İzmir Erkek Lisesi ve İlköğretim Okulu öğretmenliklerine atandı. İstanbul Şark Eserleri Müzesinde doğu dilleri uzmanı, aynı zamanda Kabataş Erkek Lisesinde öğretmen olarak çalıştı. 1932'de İstanbul Belediye Konservatuvatının düzenlediği beşinci derleme gezisine katıldı. 1934'te Ankara Arkeoloji Müzesi müdürlüğüne getirildi. 1940'ta Adapazarı'na öğretmen olarak döndü. Bir ara İstanbul'da ortaokul öğretmeni yaptı. 1943'te Antalya Milletvekili seçildi. 1946'dan sonra Çocuk Esirgeme Kurumu müfettişi olarak çalıştı. Emekliye ayrıldıktan sonra İstanbul'a yerleşti. Burada vefat etti. Karacaahmet'e gömüldü. İlk yazıları 1923-1928 arasında Isparta vilâyet gazetesinde çıktı. 1929'dan itibaren yazıları *Halk Bilgisi Haberleri*, *Ûn* (Isparta), *Çorumlu* (Çorum), *Başpınar* (Gaziantep), *Yeni Türk* (İstanbul/Eminönü), *Uludağ* (Bursa), *Kaynak* (Balıkesir), *Ülkü* (Ankara) Halk Evi dergilerinde yayımlandı. Şiir ve hikâye yazdı, ders kitapları hazırladı.

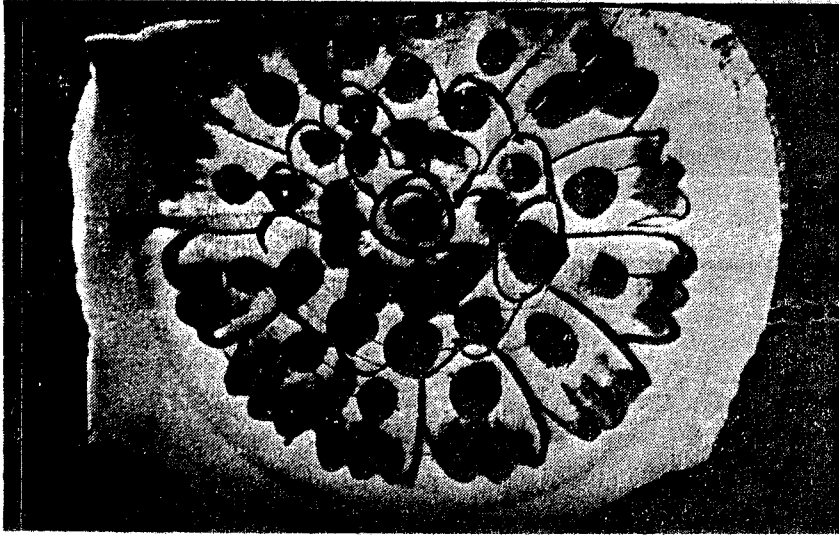
Sanat Tarihi: Yıllığı, 9-10. 1979-1980, 1981 İstanbul, 287-309

HİKMET TURHAN DAĞLIOĞLU
(1900-1977)

Mahmut H. ŞAKIROĞLU

Resim 41

Resim 42

Bir süreden beri hazan yaprağı gibi süratle aramızdan ayrılan eski neslin kültür ve ilim adamları arasına Hikmet Turhan Dağlıoğlu da, tabiat kanunlarına boyun eğerek katıldı. Öğretmenlik mesleği sırasında bulunduğu yerlerin kültür araştırmalarına katılan, mahalli tarih araştırmaları yapan, folklor derlemeleri yanında dil araştırmalarından uzak kalmayan merhum, şiir ve hikâye de yazmıştır. Böylelikle Türk kültür faaliyetlerinin geliştiği yıllarda kendisine has bir yer sağlayan Dağlıoğlu'nun faydalı cephelerine eğildik¹.

Hayatı ve vazifeleri : 1900 yılında bugün için milli sınırlarımız dışında kalan Derizor kasabasında dünyaya geldiğini bildiğimiz Hikmet Turhan Dağlıoğlu, ilk ve orta okulları tamamladıktan sonra, Budapeşte'deki «Yüksek Sanatlar Okulu»nda yüksek öğrenimine devam etmişti². Buradan nasıl bir sonuçla döndüğünü bilmiyoruz. Anayurduna döndükten sonra ilk önceleri İznik'de bir ilk okulda «İkinci Muallimlik» alarak mesleğe adımını attığını ve daha sonra da sırasıyla Adapazarı, Mudurnu ve Bolu'da devam ettiğini görüyoruz. Türk İstiklâl Harbi'nin başladığı yıllarda milli kuvvetlere katılan merhum, 1926 yılında Beyaz Şeritli İstiklâl Madalyasına hak kazandı. İstiklâl Harbimizin sonlarına doğru Gaziantep Sultânî (lise) sinde «Kısm-ı İbtidai Muallimi» sıfatıyla vazifesine devam etmiş bir müddet sonra da Isparta İdadî (Orta okulu) sine Türkçe muallimi olarak tayin edilmiştir. Hikmet Turhan Dağlıoğlu'nun ilkökul öğret-

¹ Bu çalışmamızı yaparken allesini rahatsız etmeyi uygun görmedik. Kendi çalışmaları içinde rastladığımız ve vaktiyle derlediğimiz bazı notlarla, çok kısa süren kişisel ilişkilerimiz sırasında edindiğimiz bilgilerle yetindik.

² İhsan Hınçer, *Türk Folklor Araştırmaları*, 341 (Aralık 1977) s. 8175.